СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 129. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, четвер, 5-го червня 1947. No. 129. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, June 5, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПЕРЕСЛУХАННЯ В КОНГРЕСОВІЙ КОМІСІЇ ЗА ДОПУЩЕННЯ СКИТАЛЬНИКІВ

Вашингтон, 4 червня. — На середу 4 червня Правнича Комісія палати репрезентантів призначила отворення дискусії над законопроектом Страттона в справі допущення 400,000 імігрантів зо скитальщини впродовж чотирьох літ з американської і британської зон у Німеччині, Австрії й Італії. Департамент стейту завзято підтримує цей бил. Минулого тижня секретар стейту Джордж С. Маршал заявив: „На мою думку теперішнє положення цеї трагічної справи вимагає, щоб демократичні країни цілого світу обєдналися в справі признання захисту переміщеним особам. Дальшим моїм переконанням є, що Злучені Держави повинні обняти провід у цій акції." Проти законопроекту виступають гостро ветерани світової війни і такі патріотичні організації, як Дочки Американської Революції".

КОНГРЕС УХВАЛИТЬ РОБІТНИЧИЙ ЗАКОН ПОНАД ВЕТО — КАЖУТЬ ПРЕЗИДЕНТОВІ.

Вашингтон. — Сенатор Карл А. Геч з Ню Мексико„ один з постійних підтримувачів президента, повідомив його про настрій обох палат конгресу в передодень поновної акції конгресу в справі спільного робітничого законопроекту. Товариський звичай вимагає, щоб співрозмовник не виявляв думки президента. Одначе з настрою подавляючої більшости конгресменів можна судити, що президент мусить бути приготований на ухвалення законопроекту понад його вето, коли б так сталося, що президент не підпише спільного билу після [illegible] тепер ще раз перейде в сенаті і в палаті [illegible].

Крім робітничого законопроекту [illegible]нт буде мати готовий до підпису законопроект про знижку податків, прийнятий обома палатами.

ВЛАСНИКИ ШАХТ ПРОТИ ПЛАТНІ ВІД БРАМИ.

Вашинґтон. — Власники вугілляних шахт з південних стейтів оприлюднили свої наміри при укладанні нового контракту з майнерською юнією. Вони предявляють проект платити $12.70 за день праці, обрахований на 8 годин, однак хочуть бути звільнені від заплати за час від вступлення шахтяря до закопу аж до його виходу („від брами до брами"). Представники юнії змісця заявили, що їм не подобається цей плян. Предсідник юнії, Джан Л. Луїс, ставить засадниче домагання платні $13.05 за 6½ годин денної праці при самім добуванні вугілля; окремо від платні „від брами." Майнери дістають тепер $11.85 за 7 годин праці. Коли б юнія урядово проголосила відкинення предявлення власників південних копалень, то може прийти до застою в переговорах, подібно, як уже прийшло до зірвання переговорів з власниками шахт в північних і північно-західних стейтах минулого тижня.

КОНСТИТУЦІЙНА КОНВЕНЦІЯ В НЮ ДЖЕРЗІ.

Нюарк, Н. Дж. — Загальне голосування переведене в стейті Ню Джерзі у вівторок, виказало, що подавляюча більшість громадян є за скликання стейтової конвенції для складення нової конституції для стейту. Конституційна Конвенція зійдеться 12 червня в салях Ротґерс Юніверситі, в місті Ню Бронсвик при співучасти 81 делегатів. Начерк конституції буде підданий під голосування під час осінних виборів.

ПРЕЗИДЕНТ ПОЇДЕ НА ЮВИЛЕЙ ДО ПРИНСТОНУ

Федеральна Комісія 15 членів, разом з президентом Труманом приїде на закінчення 200-літнього ювилею університету Принстон, у стейті Ню Джерзі, на 15 червня. Президент виголосить тоді промову до науковців з цілого світу, які приїздять на ювилей. У Федеральній Комісії находяться члени кабінету, провідники сенату й палати репрезентантів.

СТЕНДАРД ОЙЛ ЗАРОБИЛО 140 МІЛЬЙОНІВ ЗА ПІВ РОКУ.

Нафтове підприємство Стендард Ойл Компані, чартероване в Ню Джерзі, заробило $140,000,000 впродовж останніх 6 місяців, як це виявив предсідник корпорації Френк В. Абрамс на загальних зборах уділовців у Флеменґтон, Н. Дж., 3 червня. У першій половині минулого року заробітки виносили $88,000,000. Предсідник радив уділовцям, щоб вони свою дивіденду у висоті $5.12 від уділу, наново інвестували у підприємстві.

БЛИЗЬКО 7,000 НАУКОВИХ СТУПНІВ У КОЛУМБІЙСЬКІМ УНІВЕРСИТЕТІ.

На закінчення шкільного року в Колумбійськім університеті в Ню Йорку роздано 6,876 цертифікатів для студентів з науковими ступнями, що покінчили студії. Є це найбільша кількість наукових ступнів, виданих в однім році за час 193 літнього існування школи. На закінченні шкільного року явилося 10,000 студентів і їх свояків.

Прийшло до вирівнання непорозумінь між Аргентиною і Злученими Державами

Вашингтон, 4. червня. — З Білого Дому оприлюднено, що Аргентина сповнила всі домагання в справі усунення націстів на підставі Акту з Чапультепек і тепер уже можна приступити до складення акту оборони Західної Півкулі з країнами Латинської Америки. Цю вістку подано до прилюдного відома негайно після того, як аргентинський амбасадор Оскар Іванісевич відвідав президента у вівторок, 3. червня, в товаристві секретаря стейту Маршала і підсекретаря Діна Ачесона. Внаслідок вирівнання непорозумінь уступить зо становища асистента секретаря стейту Спруйл Браден, який стояв на чолі противників теперішнього президента Аргентини, Перона.

ВАНДЕНБЕРГ ЗАПОВІДАЄ СУД НАД УГОРЩИНОЮ ПЕРЕД ОБЄДНАНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

Вашингтон. — Сенатор Артур Г. Ванденберг у своїй промові в сенаті заявив, що Злучені Держави не можуть дальше збувати мовчанкою те, що сталося на Угорщині в останніх 10 днях. Він натаврував „зрадницьке завоювання Угорщини" комуністами, заявив, що Злучені Держави можуть почути на собі обовязок притягнути Угорщину на суд перед Обєднані Держави. Ванденберг пригадав теж на конечність негайної ратифікації сенатом мирових договорів з Італією, Угорщиною, Румунією й Болгарією.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ МІСІЇ У МИРНІ ЧАСИ.

Вашингтон. — Перед Комісією Збройної Служби в палаті заявив секретар стейту Маршал, що Злучені Держави повинні висилати до різних країн військові місії для переводження військового вишколу, бо як Америка їх не вишле, тоді інші держави це зроблять. Маршал заявився за ухвалу закону, на підставі якого президент мав би право висилати військову місію, коли якась держава цього зажадає від Америки. На підставі военних повновластей президента вислано такі місії до Ірану й Китаю, одначе повновласти президента незабаром кінчаться.

ВИЇЗДЯТЬ НА ВАКАЦІЙНІ СТУДІЇ З АМЕРИКИ.

Ню Йорк. — У пятницю, 6. червня, виїдуть кораблем Марін Джомпер 200 студентів та вчителів на студії на різні літні курси до Англії, Франції, Голандії й Норвегії. Це лише початок студентської еміграції. За ними поїде ще кілька тисяч кандидатів на студії. Цю еміграцію підтримує департамент стейту через Інститут Міжнародньої Освіти (INSTITUTE OF INTERNATIONAL EDUCATION, 2 WEST 42nd STREET, NEW YORK). Подібні курси будуть улаштовані теж у зимі.

Большевицький переворот в Мадярщині

ЧИСТКА ПРОДОВЖУЄТЬСЯ; „ДЕМОКРАТІЯ ДЛЯ ДЕМОКРАТІВ"; ЗМІНА ВИБОРЧОГО ЗАКОНУ; ВІДКЛИКАЛИ ПОСЛА З ВАШИНГТОНУ; ВСЕ „ПО ПЛАНУ".

Будапешт, 3. червня. — Мадярщина переходить внутрішньо-політичну крізу, яка може мати велике значення і вплив не тільки на положення самої країни, але й міжнародні відносини. Після виїзду не-комуністичного премієра Надь до Швайцарії та його резиґнації, комуністична меншина в країні, піддержана советськими окупаційними силами, захопила владу та переводить „демократичну революцію", основно змінюючи порядок в країні і тероризуючи не-комуністичну більшість. Всіх не-комуністів названо „ворогами демократії" і їх ставиться поза законом, заарештовуючи їх провідників. Міністер справедливости Іствап Ріес заповів сьогодні зміну виборчого закону, яку він задумує перевести спільно з комуністичним міністром внутрішніх справ та шефом малярської поліції. Він заявив, що „всі вороги демократії мусять бути виключені від виборів", видвигаючи тезу, що „демократичні права належать тільки демократам". В дипломатичних колах видвигається можливість американської інтервенції в тому напрямку, щоби найблищі вибори в Мадярщині відбулися під контролею О.Д. „Чистку" переводиться насамперед в уряді та парляменті. Заповіджено, що всі проти-комуністичні посли з партії дрібних землевласників будуть позбавлені своїх мандатів. З цеї самої партії вже викинено бувшого премієра Надь, пятнуючи його рівночасно „зрадником". З Вашингтону повідомляється, що акредитований там мадярський посол дістав доручення свого уряду вер нутися до Будапешту „в інформативних цілях". Після одержання цего доручення, посол конферував з південно-східним европейським відділом в департаменті стейту. Існує загальне переконання, що події в Мадярщині відбуваються згідно з наперед виробленим у Москві планом та звернені на повну большевизацію країни ще перед ратифікацією мирового договору.

БЕЗВИГЛЯДНА СПРАВА КОНТРОЛІ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ.

Лейк Соксес, Н. Й., 3. червня. — Справа міжнародньої контролі атомової енергії продовжує бути предметом запеклих дебат у відповідній комісії О.Д. Вчера американський представник Лілієнталь заявив, що він не бачить потреби і можливостей якнебудь змінити відомий вже в цій справі план Барука. Сьогодні советський представник Ґромико вніс пропозицію нової советської резолюції, в якій на перше місце ставиться потребу поставлення поза законом атомової бомби, а сама контроля атомової енергії мала б бути тільки додатком до цеї вимоги. Америка і західні країни домагаються насамперед необмеженої міжнародньої контролі та повновластей для покарання порушників міжнародніх постанов, при чому виключають право вета великодержав, що зустрічається теж з найбільшою опозицією Советського Союзу. У висліді, справа міжнародньої контролі автомової енергії застрягла в „мертвій точці" і немає виглядів, щоб її можна було вкінці вирішити.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ І СВОБОДА ПРЕСИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 3. червня. — Сьогодні девять комітетів і підкомітетів О.Д. відбували свої наради, між ними і підкомітет, що має підготовити світову конференцію свободи інформацій і преси. На цих девять засідань в одному дні тільки три були „відкриті" для публики і преси, а шість конференцій відбувалися за „замкненими дверима". Звертається увагу на безсильність О.Д. в полагоджуванні поодиноких проблем, що теж мало б бути причиною практики „закритих дверей", щоби серед загалу не підривати довіря до цеї міжнародньої організації.

ПЕРЕД ЛІКВІДАЦІЄЮ МІСІЇ УНРРА В УКРАЇНІ.

Москва, 3. червня. — Протягом найблищих кількох тижнів УНРРА зліквілує свої місії в Україні і Білорусі, заявив сьогодні голова цеї місії в Мінську, Теодоре Воллер. На всіх 250,000,000 долярів, призначених на допомогу цим двом советським республикам, Україна одержала допомогу вартости 189,000,000 долярів, а Білорусь на 61 мільйонів долярів. Програму допомоги в основному виконано і в ній, наскільки Т. Воллерові відомо, не занотовано надужить.

БРИТАНСЬКА ПИСЬМЕННИЦЯ В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЛЬНИКІВ.

Ню Йорк, 4. червня. — До Америки приїхала на короткі відвідини відома британська письменниця і журналістка Ребека Вест. В надрукованій у вчерашньому виданні Ню Йорк Пост розмові вона виступила в обороні европейських скитальників взагалі, а інтернованих ще як военно-полонених 40,000 українців і югославів зокрема. Вона теж переконана, що Советський Союз тепер такий ослаблений, що не був би в стані видержати будьяку нову війну.

ІНДІЯ ЗАЛИШЕТЬСЯ В БРИТАНСЬКІЙ ІМПЕРІЇ

ПРИЙНЯТО ПЛАН ПОДІЛУ КРАЇНИ ТА ПРОПОЗИЦІЮ ДОМІНАЛЬНОГО СТАТУТУ.

Лондон, 3 червня. — Сьогоднішній день буде записаний як один з найважливіших в історії Індії та британської імперії. В Лондоні і Ню Делфі, в столицях Британії та Індії повідомлено рівночасно про введення в силу британського плану поділу Індії на музулманську та гіндуську. Рівночасно Індії запропоновано домініяльний статут, що передав би владу в країні самим індійцям, хоча й в рямках британської імперії. Найважливіше, що індійські політичні провідники виявили готовість прийняти цей план. Повідомлення викликало велике вдовілля в Англії та навіть такий песиміст в індійській справі, як Винстон Чорчил пішов до парляменту та поздоровив премієра Атлі і віце-короля Індії вайкаунта Мауктбаттен з цим великим успіхом. Британська імперія задержить і на майбутнє „індійську перлину" в своїй короні.

КОМУНІСТИЧНІ ШКІДНИКИ У ФРАНЦІЇ.

Париж, 3 червня. — Після безуспішних намагань полагодити страйк парижських пекарів та інших робітників, французькі соціялісти спільно з консерватистами виступили з прямим обвинуваченням проти комуністичної партії, закидуючи їй свідоме шкідництво та поширювання безпорядків в країні. Премієр Ромадіє обвинувачував комуністів в парляменті, що вони тайно і явно ведуть підривну роботу.

ДЕ ҐАСПЕРІ ВДЯЧНИЙ ГЕН. МАРШАЛОВІ.

Рим, 3 червня. — Італійський премієр де Ґаспері виявив сьогодні в одному інтервю свою вдячність американському секретарові стейту ген. Маршалові за його вчеращній виступ в обороні Італії та за його піддержку італійських старань одержати американську допомогу в цих критичних часах.

СОВЕТСЬКИЙ ВИСТУП ПРОТИ АМЕРИКИ В СПРАВІ ІНДІЇ.

Лондон, 3 червня. — Советське радіо в передачі в англійській мові обвинувачувало сьогодні Америку, що вона намагається „поневолити Індію своїми торговельними пономолями", намагаючись заступити дотеперішні британські впливи. Від себе большевики додають, що „індійський народ не на те бореться за свою національну незалежність проти британців, щоби дати поневолити себе американцями".

340,000 ТОН АМЕРИКАНСЬКОГО ЗБІЖЖА ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ В ТРАВНІ.

Штутґарт, 3 червня. — Американський військовий ґубернатор в Німеччині, ген. Л. Д. Клей, заявив сьогодні, що американське Військове Управління передасть деякі свої повновласті новоствореній німецькій Економічній Раді. Він теж повідомив, що від 1-го травня Америка вислала до Німеччини 340,000 тон збіжжа і муки.

ОБМЕЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТИ СВЯЩЕНИКІВ В СХІДНІЙ НІМЕЧЧИН.

Берлін, 3 червня (ЮП). — Німецький кардинал Конрад Прайзінґ, дієцезія якого є в советській зоні Німеччини, видав сьогодні доручення підпорядкованим йому священникам, щоб вони обмежили свою діяльність виключно до церковних справ.

МАСАРИК ЗАПЕРЕЧУЄ „ЗАЛІЗНУ ЗАСЛОНУ".

Прага, 3 червня. — Сьогодні тут відкрито другий конгрес Міжнародньої Організації Журналістів. Вітаючи закордонних делегатів чеський міністер Ян Масарик сказав: „Якщо ви тут в будьяку пору дня, чи ночі вдаритесь лобом об залізну заслону, повідоміть мене; я негайно прийду, щоб побачити її перший раз в моєму житті".

АВСТРАЛІЯ СКРІПЛЮЄ СВОЮ ОБОРОНУ.

Канберра, Австралія, 3 червня (АП).—З 800,000,000 долярів, призначених на розбудову оборони країни, австзалійський уряд відділив 106,000,000 долярів на наукові досліди в цьому напрямку. Планується теж встановлення оборонних баз на Тихому Океані.

УСПІХИ ЧЕРВОНИХ В МАНДЖУРІЇ.

Нанкінґ, 3 червня (АП). — Урядово повідомляється про дальші успіхи китайських комуністичних військ на Манджурському фронті. Комуністи атакують три більші міста, а уряд признається, що його війська „зводять програну битву".

ЗАСУДИЛИ ФРАНЦУЗЬКОГО ПИСЬМЕННИКА ЗА ОБИДУ.

Париж, 3 червня. — Французький суд присудив письменника Пертінакса на заплачення 100,000 франків одному купцеві, якому він заподіяв „моральну шкоду" в своїй книжці „Гробокопателі Франції". Згаданий письменник є тепер французьким делегатом в підкомітеті О. Д. в Ню Йорку, що підготовляє світову конференцію свободи інформацій і преси.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокe число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕБЕЗПЕКА, ЯКІЙ ТРЕБА НЕГАЙНО ПРОТИДІЯТИ

Британська влада рішилась остаточно не видати Советам українських вояків у Ріміні, в Італії, а перевезти їх до Англії на роботи. Тим самим вратовано життя тисячам невинних людей, що в боротьбі за волю України знайшися у часі минулої війни у трагічному положенні, бо між двома чужими українському народові тоталітаризмами та варварствами. Маємо теж надію, що по всіх нещасливих й трагічних експериментах, яких допустилась УНРРА у справі репатріяції скитальників до Советів, оставиться тепер у спокою бодай тих, що залишились. Одначе це ще далі тільки надія, бо надходять нові вісті, з яких виходило б, що ще може відігратись нова скитальча трагедія. Не хочеться вірити, щоб до цього дійсно прийшло, проте тих сумних вістей легковажити не можна.

Отже так є, що навіть як іде про українських вояків у Ріміні, то ці вісті підкреслюють, що буде в Лондоні ще один докладний перегляд („скрінінг"), чи часом немає між тими вояками таких, що були до вибуху другої світової війни горожанами СССР, а як такі є, то вони будуть вислані примусово до Советів. Іншими словами будуть вислані на муки й скору чи повільну смерть, що станеться при допитах чекістів, чи евентуально на каторжних роботах на Сибірі.

До цього треба ще додати, що небезпека висилки до Советів висить далі не тільки над тими українцями, що були під Советами до 1939 року і могли находитись у таборі в Ріміні, але теж і над тими, що находяться по скитальчих таборах у Німеччині. Ця небезпека грозить не тільки українцям, але теж і росіянам, про що пише Д. Дж. Далин в Ню Йорк Таймс з вівтірка, змальовуючи трагедію давніх примусових репатріяцій та протестуючи проти задуманих нових. Він цілком слушно звертає увагу на те, щоб дехто не дав себе збаламутити скасуванням кари смерти в Советах, а тим самим не був під враженням, що тим, що вернуть до Советів уже ніщо не грозить. Треба уже раз скінчити бодай тепер з цею страшною жорстокістю видавання скитальників, щоб тільки приподобатись Советам, пише Далин, нагадуючи культурну традицію обовязку визнавання політичного азилю.

Думаємо, що українське громадянство Злучених Держав і Канади, зорганізоване у своїх центральних Комітетах, ще раз представить цю справу відповідним політичним чинникам і заявиться рішуче ще раз проти намагань відставляти до Советів теж і тих скитальників, що були до 1939 року советськими горожанами. Така нова примусова репатріяція була б нелюдським вчинком, а теж і політично шкідливим, бо тільки помагала б советській пропаганді залякування і поширювання впливів Советів. Тим не боронимо ніяких злочинців, а тільки боронимо невинних людей, ворогів тоталітаризму і таких, що бажали б бачити Европу демократичною, що є бажанням теж і американського народу.

Політикування в робітничім законодавстві

Вмішання О'Дваєра, посадника міста Ню Йорку, в справу наміченого робітничого законодавства у конгресі звернуло на себе загальну увагу. Він видав не лише проклямацію до населення, щоб воно прилучилося до протесту робітничих юній п р о т и законопроєкту Тефта — Гартлія, але й сам заповів участь з промовою у протестаційнім вічу в середу, 4. червня.

Саме на середу заповіли провідні конгресові кола у Вашингтоні, що скомбінований робітничий законопроєкт Тефта-Гартлія піде під поновне голосування наперед в одній, а опісля в другій конгресовій палаті. Після того, як спільна конференція представників обох палат скоординувала постанови обох окремих законопроєктів і в засаді згодилася на лагідніші постанови сенату, республиканська б і л ь ш і с т ь конгресу була певна, що президент підпише законопроєкт і Республиканська Партія буде могла повеличатися, що вона сповнила „доручення виборців", які вислали до конгресу б і л ь ш і с т ь республиканських кандидатів.

Досі невідоме становище президента Трумана в справі спільного билу Тефта-Гартлія, який в засаді не обмежує прав робітників, а вкорочує надмірні вольності і забороняє деякі надуживття юній. Часті кореспонденції з Вашингтону в цій справі нагадують, що президент Труман, як представник Демократичної Партії, мусить памятати, що на 1948 рік припадають вибори на президента й тому йому треба рахуватися з симпатією юнійних провідників, які вміють диспонувати голосами юнійних членів при виборах.

Коли оцінювати новий робітничий законопроєкт з чисто фахового або правничого становища, то варт нагадати поступовання при підготові законів узагалі, бо укладання якогось закону це нелегка справа. З історії законодавства звісно, що напр. укладання як цивільного так і карного кодексів в деяких европейських державах тривало 20-30-50 або й більше літ, заки відповідні парляментарні комісії пустили законопроєкт під дебату повного парляменту. Отже, коли вашингтонський конгрес справився з билом Гартлія-Тефта впродовж чотирьох місяців, то це небуденна подія. Треба ще памятати, що в такій демократичній країні, як Америка, не самі конгресмени працюють над укладанням поодиноких постанов та параграфів, а ще й велика маса інших інтересованих осіб. Тому, що новий робітничий закон має управильнити відносини між працедавцями й робітниками, обі сторони старалися впливати на членів обох палат конгресу, а в першу чергу на членів відповідних комісій, щоб переконати їх про справедливість або хоч практичність своєї справи.

Вашингтон відомий з великого числа агентів (лабістів), утримуваних різними групами для пильнування їхніх інтересів при укладанні нових законів у конгресі. Щоб хоч конгрес самий знав, зким має до діла, коли йде якась агітація, переведено в попереднім конгресі закон, щоб такі агенти — „лабісти" — були урядово зареєстровані. Таких лабіствів утримують теж і робітничі юнії у Вашингтоні, щоб вони пильнували робітничих інтересів під час дебат у комісіях або під час нарад конференції. Пітер Едсон, вашингтонський кореспондент газетного синдикату Скрипс Гаверд, звідомляє, що „над конгресменами працють 75 юнійних лабістів". Ці лабісти це не звичайні члени юній, а фахові знавці робітничих справ з міністерською платнею. Це загалом найбільша „лабі", яка під цю пору перебуває у Вашингтоні. Самий тільки Конгрес Промислових Організацій (СІО) утримує 20 лабістів, а окремо ще мають своїх агентів залізничі юнії, Американська Федерація Праці, Юнайтед Майн Воркерс оф Амеріка і т. п.

Коли така велика „лабі" пильнувала нового робітничого закону і відволікала з тижня на тиждень його прийняття в обох палатах конгресу, то можна було здогадуватися, що робітничі організації зрезигнували з голосних протестів. Це значило б, що юнійні провідники погодилися з думкою, що треба буде деякі надуживтя в юніях вкоротити. Коли ж несподівано посадник найбільшого міста, визначний член Демократичної Партії, дає почин до масового „вселюдного" протесту проти готового і вигладженого вже законопроєкту, то такий крок одного з найбільш впливових партійних провідників мусить викликати запит у громадян: З якої споукі і в якій цілі це робиться? Коли це чисто фахова, робітнича і правнича справа, то нагода на різні закиди й протести була саме під час фахових дебат у комісіях. Коли ж цього тоді не роблено, а тепер улаштується масові маніфестації й протести, то це виглядає на звичайне „п о л і т и к у в а н н я („палитикс")" у такій важній справі, якою являється законне упорядкування робітничої справи. Іншими словами іде про робітничі голоси при найближчих виборах.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

Микола Чубатий.

Де й коли зачинається історія москалів

В нашій статті під заголовком „Погляди Москалів на Стару Історію України" ми писали, що росіяни або москалі не могли бути творцями старої київської культури просто тому, що тоді, коли творилися найкращі твори староукраїнської київської культури, москалів як сформованого народу ще на світі не було. Розуміли це досконало царські казьонні історики, тому видумали історичну, ніби наукову, теорію, що росіяни жили давніше над Дніпром та аж в часі нападу татар на східну Европу виемігрували на північ упродовж 13-го століття.

В дійсності нинішних росіян або москалів як окремої етнічної одиниці за часів Св. Володимира та Ярослава Мудрого не було. Вона стала формуватися доперва пізніше, в половині 12-го століття. Староукраїнська київська держава не була державою однонаціональною, а навіть не була зложена зі самих словянських племен. На полудні тої держави, над Дніпром, Дністром, аж по Чорне море, жили словянські племена називані византійськими істориками спільною назвою „Антів". Ці анти — це предки українців. До старо-української держави належали теж простори над горішнім Дніпром та Двиною, заселені словянськими племенами Кривичів та Полочан, належала теж окрема група словян около Новгороду Великого, де жило плем'я словіни. До староукраїнської держави належали також мешканці доріча горішної Волги, де жило словянське плем'я Вятичі та мішанина різних несловянських племен, що прибули з глибини Азії. Вони були зближені до предків фінів та угрів. Це несловянське населення творило навіть в дорічах горішної Волги подавляючу більшість.

Полуднева група словянських племен (давні анти) це предки українців, кривичі та полочани це предки білорусинів, словянсько - фінсько-угорське населення доріча горішної Волги це предки москалів або росіян. Четверта група около Новгороду Великого, себто словінська група, становила завязок окремого народу. Дехто каже, що вона була дуже близька білорусинам. Історичні часи вказують, що там була велика кольонія та сильні впливи з України, бо Новгород Великий, це була північна немов друга столиця староукраїнської держави, важний осередок торговлі дніпрово-балтійської. Завдяки етнічному характерові, близькому українцям та білорусинам, витворився там республикансько-аристократичний лад, що свідчить про посвоячення з республиканським ладом білоруських земель П о л о ц ь к а т з ь аристократичними впливами у к р а ї н с ь к и х бізнесменів - т о р г і в ц і в. Ця четверта група, новгородська, була політично опанована в другій половині 15-го століття москвичами та засимільована в московський національний організм.

У часі, коли три перші групи — українська, білоруська та новгородська — були вже сформовані в окремі етнічні одиниці в 11-тім століттю за часів Ярослава Мудрого та його наслідників, московська група становила культурно зовсім неподілену ще етнічну мішанину що було зовсім природне з огляду на мішаний, частинно словянський, частинно угро-фінський етнічний склад населення.

Обшари ці, як чужі для словянських панів з полудня, вважалися за кольонію Києва та були адміністровані насиланими воєводами - князями без співучасти чужого, цивілізаційно нижче стоячого, населення. З адміністрацією приходили тут з полудня купці, духовенство та стали організувати економічне та освітнє життя. Це етнічне різне населення приймає з Києва освіту, християнство східного обряду та літературну церковно-словянську мову. В управі краю не брали побіч князів участи" ради старійшин", як було на українськім полудні, на білоруськім північнім заході, чи на словінській території Новгороду Великого. Поминаючи місцеве населення адміністратори-князі з полудня поводились тут абсол[illegible] та рядили краєм при п[illegible] та свого штаб[illegible]овців. Звідси тут, на пізнішій Московщині, в тодішній землі муромській та ростовській, витворився абсолютний лад з князем абсолютом у проводі. Не був це ще один нарід, але кольонія, що доперва пізніше стала переформовуватися в нарід, коли місцеві багатії українського чи теж місцевого походження, цивілізовані вже культурою з Києва, стали відгравати політичну ролю побіч князя як місцеві бояри. Мова угро-фінських племен виходить щораз то більше з ужитку, а урядова словянська мова адміністрації купецтва та церкви, відповідно вже змінена під впливом місцевого населення, стає мовою мас. Так народилася московська мова та московський нарід.

По смерти Ярослава Мудрого (1054) київська держава розпалася на уділи. Поодинокі галузі родини київських Рюриковичів усадовлюються в поодиноких землях та розбудовують їх як власні родинні держави. На території давніх земель Муровщини та Ростовщини повстає новий державний осередок Суздаль, де осадовився амбітний син Володимира Мономаха Юрій Довгорукий та став розбудовувати свою власну державу, правлену абсолютно зі столиці Суздалю. Заінтересування тої княжої галузі долею Києва слабне, їх інтересує їх „отчина", що скоро занимає супроти Києва навіть ворожу поставу суперника. Інтереси власної землі відчужили ту галузь князів від старої України. Так в половині 12-го століття виринає на овиді східної Европи новий нарід суздальці — предки пізніших москвичів або росіян.

Вже Юрій Довгорукий був таким амбітним, що став домагатися від царгородського патріярха, щоб він у Суздалі створив окрему церковну митрополію, незалежну від київського митрополита. Його син та наслідник, Андрій Боголюбський, постановив упокорити Київ та наїхавши на нього його в страшний спосіб зруйнував, забираючи на північ всяке церковне та книжне добро для нової своєї столиці, Володимира над Клязмою, що її саме тоді суздальські наслідники Мономаха стали розбудовувати (1169). Київ все вважався для князів старої Руси, навіть вже розбитої на уділи, за святе місто та нетикальне, за „правдиву" Матір Руських Городів. На святість Матери Руських Городів перший поважився підняти руку та зруйнувати її як „иноземець" суздальський князь Андрій Боголюбський, Видно, не вважав він вже Києва за спільну Матір Руси-України, але брав її за чужу столицю, а себе за иноземця, що руйнував столицю чужої держави. Тим способом, в другій половині 12. століття, сформувався на давній кольонії України-Руси, на землі муромській та ростовській, новий нарід суздальців, окремий від українців, білорусинів та новгородців. Він дав початок московському або російському народові.

Тоді, коли на історичнім горизонті східної Европи сформувався новий московський нарід, Україна вже переходила період свого найкращого розквіту. Це вже були часи, коли давно стояла Свята Софія з її прекрасними фресками та мозаїками. Це вже були часи, коли давно вже була створена система українського права, „Руська Правда". Були це часи, коли давно вже були повстали найкращі твори української літератури письменної та народної. Саме в часі коли на овиді східної Европи, на території північно-східної кольонії Руси-України, формується новий московський нарід, український нарід зводить боротьбу на життя та смерть зі степовими варварами, що надтягали раз-у-раз з Азії при пов-

(Докінчення на стор. 3-тій)

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

45)

— А не покрадуть? — син дивувався.

— Низька ціна! Тутешні злодії ласі на гроші, не на хліб.

— Мені, знаєте, совісно трохи ваших робітників! — признався Ростислав.

— Певно, нові для тебе люди! Коли совісно, то живи у місті. В господарку втягнешся, ще... Років багато перед тобою! — Теща вчила.

— Чудовий з тебе хлопець, сину! Ми щасливі, що нас звела доля! — Тесть потріпав його по плечу.

— Я ще щасливіший! — казав Ростислав.

Мати не стрималася, сина приголубила. Ростислав підніс її в гору, обкрутив кілька разів довкола. Мати перестерігла:

— Е, е, сину!... Більше так не пустуй! Я не твоя дівчина, щоб ти так мною викручував! Ось, стоїть, її викручуй, не мене! — показала на Ірчну.

— Не гнівайтеся, матусю!... Я не міг стриматися! Ви, з татом такі чудові?

— Ось тобі маєш! — жартував батько. — А Іринка не чудова?...

— Е!... Іринці я на самоті скажу, чи вона чудова! — зять боронився.

— Я не гніваюся, синочку! — мати поцілувала хлопця.

— Ех, як би я хотів, щоб і моя рідна мати була тут, бачила, що син її у вас знайшов таке велике щастя!

— Їдьте обоє хоч завтра! Привозьте! — казали батьки.

— Як пічнемо коло неї упадати — приїде! — запевнила Ірина.

— Та й я поїхала б! — сказала мати.

— Чи ти бач!... — батько нарікав. — А з ким я зістануся?...

— А з Оленкою!... Дасте в двох раду! На фарму їздити щодня нема вже потреби. На цих пару днів до помочи нехай візьме менших своїх сестер; бодай позамітають, що будь подати поможуть...

І то правда! — батько погодився. — Від вас, небожата, — до дочки й зятя, — тепер помочи буде — скільки кіт наплаче! Треба мабуть ту Чередникову дітву до себе перебрати, та й все. От, доня!... Хлопця придбала, а за батька й байдуже!... Мати й собі за нею! Ой, жінки, жінки!...

— Дякуйте Богові, тату, що ми зовсім не втікаємо! — казала запищана доня.

— Невже, Іринко, ти втікала б з Ростиславом?... — батько дивувався.

— Ще й питаєте?

— Виховали дитину, нічого собі! — мати сміялася.

— Отаким жовтодзюбим здається, що з любим чи любою і на морозі тепло буде, голоду не відчуватимуть! — батько споважнів. — На світі багато біди, діти!...

— Я біду бачив вже! Не першина! — жартував син. — От, ще тільки одне недогода. Всі імена якось так сплуталися, що й не розібрати. Дві Марії, дві Ірини... Як ми розберемо, кого кличуть? Ірину мусимо якось інакше охрестити... Любомира — не йде, — я озиватимуся!... От, клопіт, та й годі... Хіба Ірину я назву Зорилавою, Зорею!... Як в доброму настрою буду — то Зіркою - Іркою!...

— А я тебе зватиму Славиком, Любчиком, Мирком, Сонечком! — без сорому перед батьками дівчина виговорювала ласкаві імена.

— Тільки Русти не клич! Англійці за півня мене вважатимуть.

Побравшися за руки, мов хоровід, вернулися до хати. Заходило сонце. Батьки лагодилися в дорогу. Залужні пакували в авто кошики, — яйця, масло, сметану, сир, бляшаний збанок молока, все, чим фарма багата. Ірина вхопила нареченого за руку, потягнула на другий бік хати. Там вліпила пару поцілунків в уста.

— Це за Зорю! — шепнула. — За Зірку-Ірку!...

— Мало! — він заперечив. — За так гарне імя мусиш бодай сто разів поцілувати!

— Який ти розумний! Все зараз хотів би! Девятьдесять вісім цілунків тобі винною зістануся. Кожного дня по трохи платитиму.

— Я начислюватиму великі відсотки! — він грозив.

— Не залякаєш!...

До міського дому приїхали вже смерком. Їхали не довше чверть години. У сутінках не завважили, що в авто впхався Дружок, розлягся під середніми сидженнями за кошиками. Нічого діяти. В передпокою — між хатою і крамницею йому постелили старе покривало, як гостеві належить, — добре покормили. Нашвидку випили чаю, батьки зачинилися у себе, нагнавши молодят спати. Поцілуватися дозволили раз тільки, на добраніч. Поставали в дверях між кімнатами, й любенько мовчали, мріяли, що незадовго вони будуть завжди разом. Ніч, тишина, світло місяця на обох впливало. — Ні одно не рішалося йти. Для самого себе несподівано Ростислав вхопив дівчину на руки. Заніс до її ліжка, положив. Вона дрижала, ніяково мовчки дивилася...

— Краще йди вже, Любий! — прихала дівчина потиху.

Перейшов до своєї кімнати і опритомнів. Наче легесенький вітрець його охолодив.

Довгенько ще гомоніли по своїх кімнатах, снували пляни свого будучого життя. Поснули й кликали себе у снах...

(Дальше буде).

Для поборювання передчасної старости

Громадянин модерної країни зазнає в нормальному часі тільки життєвих полекш, що може зосередити свою увагу на основні особисті проблеми життя. Такою проблемою є між ін. продовження середнього віку, або, як кажеться, відсунення на дальшу будучність старечого віку.

Краєвий Перегляд Здоровля, переведений у 1936 р., виказує, що „урядовий" старечий вік, тобто вік поза 65 літ життя, є в 58 відсотках злучений з хронічними недугами. Звичайна недуга, сама собою, це буденна справа й тому люди приймають вістку про чиюсь недугу без особлившого потрясення. Коли же йде про протяжну — „хронічну" — недугу, то тут уже можна завважати відмінне почування або наставлення.

Людина, навіщена хронічною недугою, терпить не так від самого болю, як від почування, що вона тратить незалежність, самопевність і самопошану. Це відбиває вона тому, що хронічні недуги звичайно відбирають надію на цілковите видужання, а з утратою надії йдуть всілякі чорні думки.

Впарі з таким самопочуванням хворої людини йде відношення до неї людей з ближчого й дальшого її оточення. Людина, набавлена хронічною недугою, потребує догляду на довший час; її зарібковапридатність маліє, а оточення боїться бути виставленим на постійну жертву в користь хронічно недужої одиниці. Коли йде про спосібність до праці, то на підставі статистики, переведеної в стейті Ню Йорку, обраховують, що 70% такої неспосібности походить з хронічних хвороб. Статистика й ... може бути підставою до загальних висновків.

Головне заключення таке, що хронічні недуги приспішують старість, а зогляду на заробітки, приспішують старечу непридатність до праці.

Коли стейтова нюйорська Підготовча Комісія здоровля прийшла до такого висновку, вона подбала теж і про складення пляну стейтової політики супроти хронічних недуг. У першу чергу Комісія доручує створити агенцію для досліду хронічних хворіб (за виїмком туберкульози і умових недуг). Дальше доручує Комісія заложення шпитальних осередків у стейтових округах, на які в цій цілі поділений стейт. Коли навіщений хронічною недугою пацієнт не всилі покрити коштів лікування у таких шпиталях, тоді кошти мали б бути покриті з прилюдних фондів.

Оці доручення подала Комісія на те, щоб не лише припинити поширення хронічних недуг, але теж і на те, щоб „відложити" старечий вік. До хронічних хворіб зораховала Комісія такі недуги, як серцеві, звапнішіння артерій, високе тиснення крови, ревматизм, астма, ниркові недуги („діябетіс", „нефрітіс") і ін. Хоч згадані недуги зараховуються до недуг старечого віку, то в нюйорськім стейті 40% таких недуг трапилися у людей поніжче 45 літ життя. Комісія обраховує, що 6.8% населення в 1940 році мали понад 65 літ життя, одначе Комісія передбачує, що в 1960 р. 10.3% буде зараховуватися до старих, а в 1980 р. аж 13.1%.

Вже з самого звіту Комісії можна прийти до висновку, що її праця має на увазі не користь багатших одиниць, а добро широких народніх кол. Багатша одиниця може дозволити собі на лікування незалежно від її приходів, а переспічна людина, що живе з своєї щоденної праці, мусить усе рахуватися, що як хвилева, так і хронічна недуга підтинає її спромогу заробітку. Без заробітку вона здана на чужу ласку. Коли в родині хронічно недужої людини є ще хтось, що утримується із праці жителя родини, тоді кожен розуміє, яким нещастям не лише для самого недужого, але теж і для цілої родини є випадок хронічної недуги.

Що більше: Краєвий Перегляд Здоровля виказує, що хронічні недуги поширюються з подвійною швидкістю між людьми, що жили з „ріліфу". Студії Комісії з р. 1944 виказують, що між людьми, які побирали старечу пенсію на підставі суспільного забезпечення, 37% були хворі на хронічні недуги. Ті, що не були здані на пенсію, виказують половину менший відсоток хронічних недуг. Отже, коли з цього боку глядіти на хронічні недуги, то треба прийти до висновку, що вони є суспільним нещастям, яке треба поборювати не лише приватними, але й загальними засобами.

Одним з головних засобів мають бути згадані окружні шпиталі для досліджування недуг у початковій стадії, а поприни Комісія доряджує закладання окремих „домів для догляду" („Норсинг гомс"). До них мали б допускати пацієнтів без огляду на їх опроможеність заплатити.

Одиниці, які почувають у собі зародки хронічної недуги, повинні якстій поробити старання для її лікування, щоб не допускати з одного боку приспішення особистої старости, а з другого боку, щоб не стати тягарем як для родини, так і для громади.

Ізза хронічних недуг одиниць тратить громадянство теж і услуги тих одиниць, одначе це окреме питання, над яким варта призадуматися.

Червона армія та її відношення до населення

Із першої большевицької дійсности бачили і знають зовнішню поставу совєтського солдата й офіцера. Були вони скромні, несміливі, до цивільного населення не чіплялися, поводили себе боязко, словом — справляли враження наївно-придуркуватих, усьому притакуючих.

Зараз відносини й настрої в тому напрямку сильно змінилися.

Коли йде про зовнішній вигляд совєтського офіцера, то він нічим не відрізняється від усіх інших офіцерів західньо-европейського війська. Порядний мундур, чистий, запрасований і т. п. У кожного — годинник (інша справа, що не совєтського походження!), кожний із них, набравшись на Заході досвіду, вміє гарно зїсти, а ще краще — випити. Коли оглядаєте вищого офіцера, то не бачите різниці між ним і, наприклад колишнім німецьким офіцером. Звичайний боєць у своєму зовнішньому вигляді також сильно надтягся: з одежі в нього нічого не висить, зброю носить не на шнурках чи поворозках, а тільки на поясі. Побачивши Захід, став він у поведінці сміливіший та певніший себе.

Всі вони зараз не приховують того, а навпаки — явно голосно і прилюдно говорять, що от на Заході — життя, там то люди живуть, ми щойно тепер бачимо західно-европейський рівень, бачимо, що нас дурили, бо у нас якраз ні чорта немає, і т. д. Зокрема високо оцінюють життєвий рівень населення на Заході та взагалі господарську ділянку держав, у яких вони бували. Загалом, на кожному кроці чуєте не лише від цивільного східнього населення, а також і від військових, часті слова невдоволення та обурення існуючим у Совєтському Союзі економічним режимом.

Ось один конкретний приклад способу думання совєтського вищого старшини. В трамваї у Львові якась селянка питала українською мовою якогось совєтського громадянина про якусь адресу, при чому показувала йому папірець, де адреса була написана. Коли той не зрозумів й або не знав поінформувати, втрутився в розмову полковник червоної армії в військовій уніформі, з погонами й рядом відзнак та воєнних орденів. Він поінформував селянку, куди їй звертатись, бо ходило тут про якусь військову установу. Коли, однак, довідався, що жінка та добивалася грошового відшкодування від військових властей, зовсім отверто порадив їй, щоб перестала клопотатися й не втрачала дорогого часу марно, бо через пануючі в совєтських урядах бюрократію та хабарництво вона нічого звичайною дорогою не віде, хіба ходитиме в тій справі роками... Повним обуренням голосом висловлювався при тому негативно про пануючі відносини, серед яких без „взятки" (хабара) ані руш.

Відношення військових до цивільного населення, поза деякими винятками звичайної через війну деморалізації, поправне, коли, очевидно, мова про звичайну фронтову армію. Інша справа, коли йдеться про різні „карательные отряды" і війська НКВД, яких у Західній Україні найбільше. Допускаються вони, зокрема по селах, на цивільному, невинному населенні часті звірств, побоїв, а то й убивств.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

Найбільший телескоп — в Америці

Найбільший телескоп, що має бути поставлений на вершку гори Паломар, в південній Каліфорнії, скоро буде готовий. Фахівці ще працюють біля скляного зеркала, проміром на 200 цалів. Припускають, що цього літа зеркало буде доставлене на ту гору, до обсерваторії, де буде частиною найбільшого телескопу в світі. До кінця року устаткування має закінчитися. Крім самого телескопу та спеціяльної обсерваторії, будують там ще троє менших обсерваторій з помічними телескопами, електрична стація, газова, водопровід, малий музей та сім мешкальних будинків для службовців.

Скоре закінчення праці над тим телескопом, найбільшим зі всіх існуючих, або як його називають „Великим Оком", заповів Реймонд Б. Фосдик — голова Ракефелерівської Фундації, яка уділила Технологічному Інститутові в Пасадені, Каліфорнія, $6,250,000 на ту ціль.

Перша сума була уділена ще року 1928. Але минуло кілька років доки відповідні фахівці могли вирішити справу, як вилити величезне шкло, як обробляти його з точністю до мільйонових частин одного цаля, та як поставити.

„Чим можна виправдати таку величезну витрату в грошах та зусиллях?" питає Р. Фосдик. „Відповідь на це одна: непереможне стремління людського розуму до пізнання. На його думку новий телескоп уможливить людині заглянути у всесвіт в двічі дальше, ніж людина бачила досі. Він відкриє недосліджений район всесвіту, вісім разів більшого, ніж те, що могли захопити старі телескопи. Що лежить поза межами сучасного знання? Чи система зоряна простягається безмежно, чи є десь границі? Оскільки зорі та газові небесні тіла є скупченням величезної кількости атомів, що ділають одні на одних в таких умовинах, які неможливо витворити в людській лабораторії, які таємниці може людина відкрити й тим побільшити знання про всесвіт?

Зеркало в новім телескопі є вгнутим. Воно має надзвичайну силу притягання світла, яке відбивається на фотографічній плитці телескопу. Ця плитка гратиме ролю сітчатки для Великого Ока й занотує сотки мільйонів зірок незнаних до тепер, бо не було можливости бачити їх через слабші телескопи.

Дехто каже, що знання, здобуте за допомогою Великого Ока може бути небезпечним. На це Р. Фосдик відповідає:

„Звичайно, небезпечне. Кожне знання є небезпечним. Знання — це сила, а силу можно вжити для зла так само, як і для добра. Але неможливо заборонити, стримувати науку, чи визначати межі для неї...

„Телескоп на горі Паломар є величним символом особливости людини — жадоба знання. Чи це знання доведе людину до власної загибелі залежить від розвитку соціяльної структури людства та моральної контролі, що тепер лише слабенько позначується на овиді".

Загальна Рада — ФЛІС.

Де й коли зачинається історія москалів

(Докінчення зі стор. 2-гої)

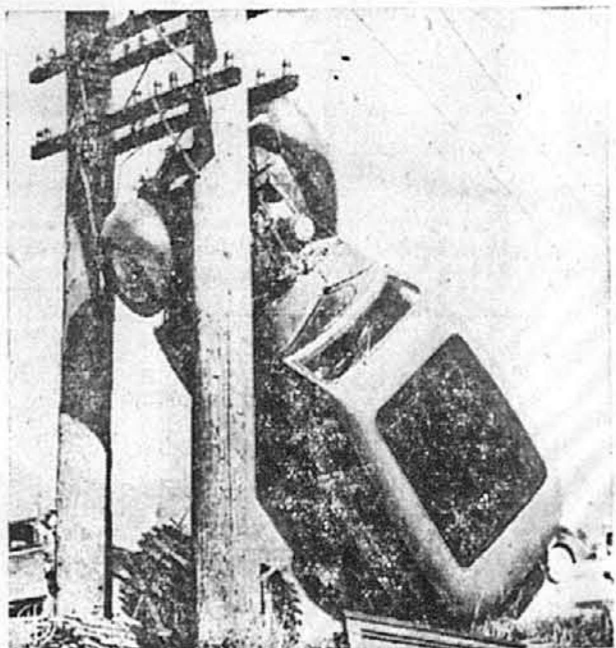
ній пасивности Суздаля. Саме серед тої розпучливої боротьби з варварами повстає прекрасне „Слово про Полк Ігорів" та про героїчну виправу українського лицарства на половців при повній пасивности суздальських князів, які не виділи ніякого інтересу боронити країну своїх предків, що вже для них стала чужиною. Правда, автор Слова апелює теж до суздальського князя, щоб йшов ратувати колись спільну батьківщину, одначе цей заклик остав без відгомону. Московсько - суздальські князі були вже заінтересовані тільки власною землею.

Оце час і місце народження нового московського народу. Яким способом тих первісних москвичів можна вважати за творців чи хочби тільки за співтворців старої київської історії та культури Києва, годі збагнути. Важко теж пояснити чому історія Росії мала б зачинатися в Україні, як це її розпочинали все царські та тепер большевицькі історики. Московська історія зачинається з 12-тим століттям зі сформуванням суздальського князівства як окремого політичного та національного організму.

Предки москвичів не були творцями української культури, вони були тільки консументами української цивілізації з полудня. Вони дістали з України християнство, освіту та адміністрацію, себто княжу династію. Завойовниця Московщина перевернула справу на відворот та зі свого вчителя зробила молодшого брата, з просвітителя свого учня. Нерідко наука понижується, щоби помагати сповняти ролю помічника в завойованні інших народів. Саме так сталося в цім випадку з російською історичною наукою, що стала знаряддям російської окупаційної влади над Україною.

УМЕР СТЕПАН КУЗИК

Д-р Степан Баран повідомляє з Німеччини, що там в таборі українських скитальників у місті Берхстенгаден, в Баварії, помер дня 5-го квітня **Степан Кузик**, бувший начальний директор Українського Центрального Банку, у Львові, член дирекції Видавничої Спілки „Діло" у Львові, член Надзірної Ради і Президії Ревізійного Союзу Українських Кооператив, Маслосоюзу та інших українських центральних кооперативних установ у Львові. В роках 1928 до 1935 покійний був послом до польського сойму з партії УНДО (Українського Національного Демократичного Обєднання). Він народився в бідній селянській сім'ї в селі Загіря, біля Княгинич, рогатинського повіту. Середню школу закінчив в Коломиї, а правничі студії на Львівському університеті. Деякий час був адвокатським кандидатом в Рогатині. Опісля в цілості перейшов працювати в українській кооперації. Був директором Повітового Союзу Кооператив в Рогатині, а від 1935 директором Центробанку у Львові. Під час відомої „пацифікації" був заарештований польською поліцією та просидів кілька місяців в бережанській тюрмі. Степан Кузик належав до провідних і заслужених громадян Західної України. Умер в 5.. році життя, залишивши ... згаданому таборі скитальників жінку та троє дітей.

ЯК ДЕХТО СВЯТКУВАВ „ДЕКОРЕЙШЕН ДЕЙ"? Ще перед „Днем Прикрашування Гробів" звертали часописи увагу загалу на людські великі втрати, які звичайно бувають у такі святочні дні через різні нещасливі випадки, головно автомобілеві. Не багато це помогло, бо й цього року не бійшлось без жертв, з яких було кілька соток, таких, що зістали вбиті. Тут бачимо зразок наслідків скорої й необережної їзди, одначе в нашому випадку якимсь чудом ніхто не вбитий, а навіть не покалічений.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

СЕЙНТ ЛУЇС, МО.

Збірка на скитальців.

У День Матері зібрано в У. Н. Домі на поклик предсідника Василя Логуша $49 на допомогу українським скитальникам. Збірку перевели: Катерина Якимів і Текля Лесь. Гроші вислано до Зл. У. А. Д. Комітету в Филаделфії. Жертвували: по $2: В. Паращак, К. Якимів, К. Помірко, П. Щупляк, А. Громоцька, М. Греськів, К. Гатлан, о. В. Беньо, М. Кульчицький, П. Іщук, А. Мекферленд; по $1.50: П. Була і П. Паращак; по $1: В. Лобуш, К. Томчак, А. Коропецька, К. Мотузко, П. Лесь, Т. Лесь, М. Дмитришин, А. Криса, Т. Лужецька, А. Кузів, П. Павлюховський, А. Василюка, В. Голдак, П. Греськів, В. Щупляк, К. Голдак, П. Василюка, М. Голдак, Т. Модросік, П. Гук, І. Греськів, К. Андибур, М. Собко, І. Стефанів. — Разом $49.

—о—

ДІТРОЙТ, МІШ.

На допомогу скитальникам.

Дня 19. квітня Український Золотий Хрест ч. 14. влаштував „Вечір Писанки", яким проводила предсідниця, п-ні К. Ігнатюк. На гарно прибранім столі пишалось не тільки „свячене", але теж були артистично писані писанки роботи наших членкинь: Марії Топольницької і Василини Козачок. Про значіння української писанки, символу життя, говорила п-ні Стефанія Федик, взиваючи заховувати наші традиції. На цю тему говорили ще: В. Колодій та і І. Дячун від Союзу Українок від. 37, а пані Вокер передала організаційний привіт. При цій нагоді переведено збірку на скитальців, якою занялись Марія Пошивак і Катерина Ониськів.

Жертвували: по $5: І. Дячун, С. А. Левкут; К. Онишків $4; по $3: М. Пошивак, В. Козачок, А. Градовська; по $2: В. Колодій, К. Ігнатюк, К. Ярмій, М. Юркевич, І. Столяр, П. Заяць, П. Вокер, І. Семеґен, П. Вісничук, М. Семеґен, І. М. Стружовський, С. Федик, Ф. Ґузіль, К. Михальчук; по $1: А. Блащук, А. Давсин, Гардик, Набоженко, Ю. Вуйтович, А. Любінська, Курилів, Курилів, А. Старко, М. Топольницька, Федоренко, Д. Дубрівний, А. Барна, В. Цімбаліст. — Разом $65. — Гроші передано до Місцевого Запомогового Комітету.

Щира подяка всім жертводавцям.

Анна Левкут.

БРИДЖПОРТ, КОНН.

Збірка на скитальців.

Деякі з громадян зійшлись до свого Українського Народного Дому і зробили невеличку несподіванку нашим молодим громадянам: В. Бойкові й його дружині, що збудували собі новий дім. Наші жінки, А. Чернякова і А. Глива, напекли і наварили, щоб гості мали що доброго перекусити. А що зійшлися свідомі громадяни, то й в часі гостини не забули за наших скитальців. На заклик предсідника У. Н. Д., Д. Постоловського, щоб зложити жертву для наших братів і сестер на скитальщині, підписаний перевів збірку, яка принесла $36. Жертвували: по $2: В. Бойко, С. Даценко, Д. Постоловський; по $1: Т. Красіцький, М. Галькевич, А. Глива, І. Шимський, М. Бойко, І. Новак, І. Бойко, П. Литвин, М. Деліберо, Т. Красіцька, Д. Голодрига, М. Ницак, В. Венґринович, А. Валковська, М. Мандрона, П. Сливінський, П. Бойко, К. Щербай, Г. Пелепонюк. Збірку вислано до централі у Филаделфії, Па.

М. Галькевич.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

7004. а) Костюк Дмитра і Михайла з с. Почівки, Станиславів, від Гуменюк Степана.

7004. б) Кондротчук Федора з с. Іваниківка, Станиславів, від Доцюк Івана.

7005. Кімак Михайла і Миколи, Єдинак Андрія з с. Торинсько, Сянік, від Кімак Михайла.

7006. Куземчак Степана і Олекси з с. Кальниця, Сянік, від Куземчак Теклі (Шадзійська).

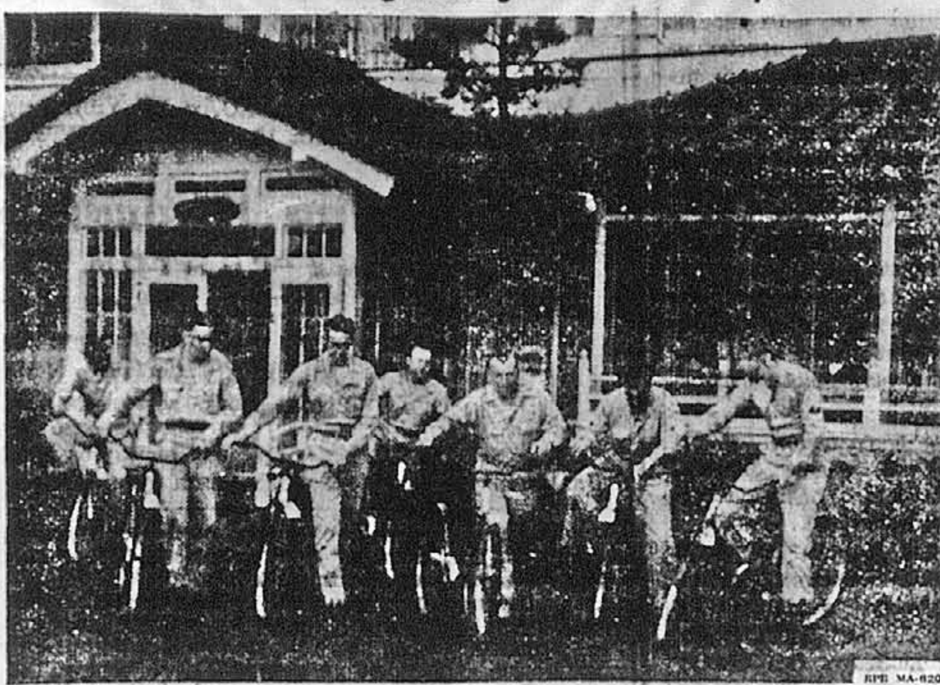
7007. Стельмах Павла і Анни (Бердей) з с. Кальниця, Сянік, Цабаль Степана з с. Соковата, Сянік, від Юрчак Михайла.

7008. Жук Анни з с. Стрільбичі, Самбір, від Гац Остапа.

7009. Майковський Юліяна з села Криволука, Чортків, від Майковський Михайла.

7010. Бедзик Анни і Михайла від Бедзик Анни і Івана.

7011. Барна Анастазії (Мадараш) і Катерини (Волкович) з с. Жуково, Городенка, від Мізак Михайла.

Off to a Refreshing Morning Ride in Distant Japan

An early morning bicycle ride is enjoyed by these Regular Army men at the recreation center near Nikko, Japan. Recreation and travel are among the many attractive advantages offered to qualified young men by your new Regular Army.

7012. Ґошуляк Танаса і Теодора від матері Юлії.

В. 7013. Шидловська Наталки і Дозі з с. Молодинче від Школяр Ольги.

7014. Русин Василя з села Кальниця, Сянік, від Савка Григорія.

7015. Грицак Катерини від Грицак Льва з с. Леніна Вел., Самбір.

7016. До рідних і знайомих з с. Черняви, Мостиська, від Процевят Микити.

7017. Симан Гната від Симан Григорія.

7018. Твердохліб Михайла з с. Похівка, Богородчани, від Ткачук Дмитра.

7019. Атаманчук Івана з с. Шибалин, Бережани, від Кравець Миколая.

7020. До жени і дітей Венґрина Антона з с. Заплатин, Стрий, від Венґрин Розалії.

7021. Сушко Олександра і Олени, Бандера Карла Луіса від Килиняк Романа.

7022. Глова Михайла з села Рекшин, Пришляк Івана з села Стриганці, Бережани, від Музика Марії.

7023. Мельник Сеня, Мотрич Катерини з с. Воля Якубова, Дрогобич, від Франко Миколи.

7024. Осляк Яги і Гені з с. Ігровичі, Тернопіль, від Надзоґа Петра.

7025. Гнатів Катерини, Льва, Юлії, Анни і Марії (Токай) з с. Яричів Нов., Львів, від Павлюшок Григорія.

7026. а) Левандовський Івана від Кошельовська Евгенії.

7027. Стахура Петра, Івана і Марії, Сокіл Володимира, Михайла і Анни, Гранатовський Івана з с. Вільшаниця, Лісько, від Костецький Володимира.

7029. а) Гаврилюк Софії з с. Зозулинці, Заліщики, від Гаврилюк Юрія.

7029. б) Ігнатюк Івана з села Березів Серед. від Ігнатюк Степана.

7030. Кіт Йосифа і Дмитра з с. Сільце, Підгайці, десь в Европі, від Кіт Івана в Америці.

7031. Мартин Олекси з с. Борачини, Ходорів, від Коник Івана з с. Тухеневич.

7032. Клес Іванаш Пятковський Юрка, Гавранський Теодора від Тиньо Івана.

7033. Шокалюк Петра з села Остапківці, Коломия, від Денисюк Миколи.

7035. Максимчук Марії, Туньо Моканюк від Моканюк Анни.

7036. Хрунь Теклі від Хрунь Дмитра.

7038. Годованець Евдохи (Мосійчук), Досин Марії (Мосійчук), Мосійчук Степана, 11 літ (син Остапа) всі з с. Кортови і Камянок Великох, тепер десь на скитальщині від о. Мосійчук Степана в Америці.

7040. Херович Василя, Саву- [illegible] Григорія, Велиш Івана і Йосифа, Сидор Іваса з села Глинсько, Жовква, від Войтина Михайла.

7041. а) Карпан Григорія, Шидловський Івана з с. Галич, Підгайці, від Залуцький Михайла.

7041. б) Мандзій з с. Рибник, Бережани, від Олійник Івана.

7042. Ющак Федора з села Вербіж Ниж., Коломия, від Коссак Богдана.

7043. а) Ложницький Миколи з пов. Любачів від Ложницький Василя.

7044. Третяк Миколи і Олекси з с. Вербиловець, Рогатин, від Третяк Степана.

7046. Куць Сандик Романович з губ. Умань від Небесна Марії, дочки Куця Прокопа.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Тов. ім. Тараса Шевченка від. 64, повідомляє, що місячнізбори відбудуться в суботу, 7. червня, в годині 7:30 ввечір, на 435 Мейн Ст. у Ст. Бонофейс Галі. Просимо всіх на збори, бо будуть важні справи. — І. Бурний, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 8. червня, в годині 1. пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є багато справ до полагодження. — М. Паранич, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Річні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 158, відбудуться в пятницю, 6. червня, в год. 8. ввечір, в Укр. Нац. Домі 216 Гренд ул. Просимо всіх членів прийти, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: Ю. Павчак, предс.; М. Баглай, фін. секр.; С. Глушко, кас.; М. Кіт, рек. секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 301, відбудуться в неділю, 8. червня, в год. 12:30 пополудні, в салі укр. прав. церкви св. Володимира при Оклей і Кортез. Просимо довгуючих членів вирівняти свої вкладки. — Т. Кушнірський, предс.; В. Риза, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Д. П., Филаделфія, Па. — Чи не думаете, що щоденник повинен перший дістати допис? На те він і щоденник, щоб подавав вісті скорше інших. Крім цього радимо взяти під увагу, що того роду дописами багато не осягнеться. Шкільні курси, про які згадуєте, це у великій мірі організаційна справа. Це так, як є з нашими книжками, виданими в англійській мові. Щоб вони розходились як треба, замало писати в газеті, а треба, щоб хтось в товаристві чи громаді взяв собі ту справу до серця, постійно її пригадував і дбав, щоб ці книжки були в кожній свідомій українській хаті, де є діти, себто ця молодь, для якої вони призначені.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 30. травня 1947 р. зістав забитий на дорозі

ТЕОДОР ФЕЦАК,

член відділу 312 У. Н. Союзу в Плейнфілд, Н. Дж.

Покійний родився в селі Ґрозова, повіт Добромиль.

Похорон відбувся у вівторок з дому жалоби в Савт Плейнфілд. Похований на цвинтарі Гілсайд. — В. Й. П.!

Дня 1. травня 1947 р. помер у 56 р. життя

ГНАТ КОСТИК,

член Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156 У. Н. Союзу в Честер, Па.

Покійний оставив у смутку жену Марію, чотири сини і сім дочок, три зяті і одну невістку.

Похорон відбувся 5. травня з дому жалоби при участи родини, знайомих і членів від. 156 до гр. катол. церкви Сошествія св. Духа і на цвинтар Іммакюлейт Гарт. — В. Й. П.!

В. Новак, секр.

Дня 30. травня 1947 року померла

ТЕКЛЯ ШАМБЕРКО,

членкиня відділу 387 У. Н. Союзу в Вілімантик, Конн.

Покійна походила зі села Романівка, повіт ернопіль, Галичина. Полишила в смутку мужа, доньки, 2 внуки.

Похорон відбувся 2. червня з української церкви. — В. Їй П.!

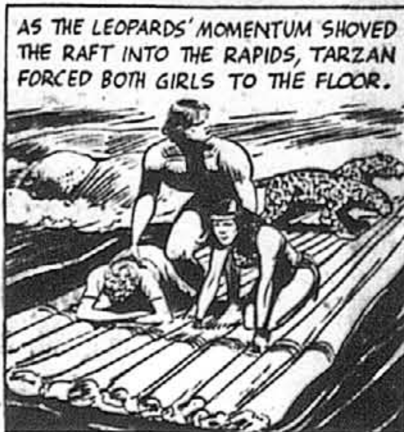
В. Гірчиця, секр.

ТАРЗАН, ч. 1613. Нова небезпека.

Коли скок леопардів пігнав сплав у сторону порогів, Тарзан наказав обом дівчатам покластися на долівку.

З надлюдською силою і зручністю він керував малим сплавом через зрадливі пороги.

Коли вони доплили до спокійніших вод понижче, він скерував сплав до сильного виру.

Та коли сильний вир загнав їх до берега, нагло Кристина закликала зо страху.